

Anvisningar för stöd för närståendevård i Finströms kommun 2019

Godkänd av invånarnämnden i Finström den 26-27.9.2017 114 §

Arvode justeras årligen, justerat inför 2019

Vad innefattar stöd för närståendevård?

Med närståendevård avses vård av en äldre person, person med funktionsnedsättning eller annan sjuk person som ordnas i den vårdbehövandes hem med hjälp av en anhörig eller annan närstående till den som vårdas.

Skillnaden mellan närståendevård och ömsesidig hjälp som anhöriga eller närstående personer ger varandra är att närståendevården är mycket bindande och krävande, dvs. en dygnet runt vård eller fortlöpande daglig vård. Med närståendevård avses alltid hjälp med den personliga vården och omsorgen, inte enbart hjälp med att uträtta ärenden utanför hemmet eller hushållsarbete.

Stödet för närståendevård omfattar i första hand de personer som behöver mest vård och vars funktionsförmåga och förmåga att klara sig på egen hand har försämrats så pass mycket att de behöver fortlöpande personlig vård och omsorg för att kunna bo hemma. Förutsättningarna är att alternativ till stöd för närståendevård är kommunens tjänster inom hemservice eller vård på anstalt.

Stöd för närståendevård beviljas inte om andra tjänster än stöd för närståendevård bättre tryggar vården och omsorgen. Sådana tjänster kan vara t.ex. den hemservice som kommunen ordnar, korttidsvård, familjearbete eller att familjen är klient inom barnskyddet.

- Stöd för närståendevård är en helhet som består av vårdarvode, kompletterande hälso- och socialtjänster till den vårdbehövande och stöd till närståendevårdaren.
- Detta är en behovsprövad socialtjänst som kommunen ordnar inom gränserna för de anslag som reserverats för detta ändamål. Kommunen fastställer grunderna för beviljande av stöd för närståendevård inom lagstadgade bestämmelser.
- Stöd för närståendevård beviljas oberoende av den sökandes ekonomiska situation.
- Stöd för närståendevård beviljas inte för vård på institution.

Lagrum:	Landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård
	Lag om stöd för närståendevård (FFS 937/2005)

Allmänna kriterier

Enligt 3 § i lagen om stöd för närståendevård kan kommunen bevilja stödet om alla förutsättningarna nedan uppfylls:

1. Någon på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård och omsorg i hemförhållande.
2. En anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service.
3. Vårdarens hälsa och funktionsförmåga svarar mot de krav som närståendevård ställer

4. Närståendevården tillsammans med andra behövliga social- och hälsovårdstjänster är tillräckliga med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet.
5. Den vårdbehövandes hem till sina sanitära förhållanden och övriga förhållanden är lämpligt för den vård som skall tillhandahållas där.
6. Beviljande av stöd bedöms vara förenligt med den vårdbehövandes bästa
7. Den vårdbehövande godkänner närståendevårdaren.

Ansökan om stöd för närståendevård

1. Blanketten finns på kommunens hemsida. Tag kontakt med personal på socialkansliet eller Rosengårds föreståndare för att få en ansökningsblankett.
2. Vårdnadshavare står som sökande för stöd för närståendevård för vårdbehövande under 18 år och den vårdbehövande i andra fall.
3. Fyll i blanketten, bifoga C-läkarintyg och skicka till gemensamt socialkansli för Finström och Geta, skolvägen 2, 22 410 Godby
4. Socialhandledaren (klienter under 65 år) eller föreståndaren (klienter över 65 år) tar kontakt och bokar tid för hembesök för att informera om stöd för närståendevård och för att göra upp en vård- och serviceplan.
5. Socialhandledaren eller föreståndaren tar beslut och stödet beviljas eller avslås på basen av vård- och serviceplan, läkarintyg och de fastställda kriterierna för stödet.
6. Den sökande delges beslutet. Vid beviljande av stöd bokas ett nytt möte för att göra upp avtal om stöd för närståendevård.
7. Regelbunden uppföljning.

Arvodet är en skattepliktig inkomst varvid vårdaren ska lämna in skattekort till kommunen.

För frågor och funderingar kring stöd för närståendevård hänvisas till socialhandledarens telefontid vardagar kl. 9-10, telefonnummer 018-431 532 eller föreståndare på Rosengård telefon 018-41745.

Vård- och serviceplan

En vård- och serviceplan som bifogas avtalet om närståendevård skall alltid göras upp tillsammans med den vårdbehövande och närståendevårdaren. Med hjälp av planen försäkras man sig om att närståendevården förverkligas så att den tillsammans med andra social- och hälsovårdstjänster tryggar en tillräcklig service med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet.

Enligt 7 § i lagen om närståendevård skall åtminstone följande antecknas i vård- och serviceplanen:

1. Omfattningen av och innehållet i den vård som närståendevårdaren ger.
2. Omfattningen av och innehållet i andra social- och hälsovårdstjänster som den vårdbehövande behöver.

3. Omfattningen av och innehållet i socialvårdstjänster till stöd för närståendevårdarens vårduppdrag.
4. Hur vården av den vårdbehövande ordnas under vårdarens ledighet, besök som hänför sig till hälso- och sjukvård eller annan frånvaro.

Planering av servicen och den fortsatta bedömningen stöds även genom anteckning av:

- Den vårdbehövandes fysiska, kognitiva, psykiska och sociala funktionsförmåga
- En bedömning av närståendevårdarens hälsa/funktionsförmåga, vårdkunskaper och hemmet som vårdmiljö
- Målen för upprätthållande och främjande av den vårdbehövandes funktionsförmåga
- Uppföljningstidpunkt för vård- och serviceplanen, vid behov eller minst en gång per år.

Avtal om stöd för närståendevård

Kommunen och närståendevårdaren ingår avtal om stöd för närståendevård. Som bilaga till avtalet gör kommunen, den vårdbehövande och närståendevårdaren tillsammans upp en vård- och serviceplan för den vårdbehövande.

- Stödet beviljas från ansökningsdagen och beviljas enligt avtal tills vidare. Av särskilda skäl kan stödet beviljas enligt en viss period.
- Stödet beviljas för minst en period om tre månader.
- Beslut om sänkning av arvodesklass eller avslutande av avtal träder i kraft tidigast första dagen i månaden efter beslutsdatum.
- Om närståendevården tillfälligt avbryts av skäl som beror på den vårdbehövandes hälsa som t.ex. institutionsvistelse, sjukhusvistelse så avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter en månad
- Om närståendevården avbryts av skäl som beror på vårdaren och som inte är lagstadgad ledighet så upphör utbetalningen av vårdarvodet under vårdavbrottet. Kommunen kan säga upp avtal om stöd för närståendevård så att det upphör efter två månader efter uppsägningen.
- Närståendevårdaren kan säga upp avtalet så att det upphör en månad efter uppsägning.
- Om den vårdbehövandes eller vårdarens säkerhet äventyras av att avtalet fortsätter så kan avtalet upphävas omedelbart.
- Om vården har blivit obehövlig med anledning av den vårdbehövandes hälsa så upphör avtalet vid slutet av månaden. Likaså om den vårdbehövande flyttas till långvarig institutionsvård eller avlider.
- Närståendevårdaren skall meddela socialhandledaren eller föreståndaren när en förändring sker i vården.
- Kommunen tecknar så kallad frivillig olycksfallsförsäkring för närståendevårdaren vilken kan tillämpas om olycka drabbat vårdaren i samband med vården av den vårdbehövande.

Ledighet för närståendevårdaren

- Från och med den 01.06.2016 berättigas alla närståendevårdare med avtal om närståendevård till minst två dygn ledig tid per kalendermånad.
- En närståendevårdare har rätt till minst fem dygn ledig tid per månad, om han eller hon under månaden är bunden vid vården dygnet runt.
- Vårdarvode påverkas inte av den lagstadgade ledigheten. Om ledigheten fortgår påverkas arvodet i proportion till antalet vårddagar.
- Lagstadgad ledighet skall i förväg planeras med berörd tjänsteman.
- Kommunen kan ordna den avlösarservice som behövs under närståendevårdarens ledighet eller annan frånvaro. Avlösarservice ordnas med närståendevårdarens samtycke, med beaktande av den vårdbehövandes åsikt. Ett uppdragsavtal ingås i vilken kommunen överenskommer med avlösaren om vårdarvode, ersättning för eventuella kostnader, avtalets giltighetstid etc. Avlösaren omfattas av samma arbetsrättsliga ställning och pensions- och olycksfallsförsäkringsskydd som närståendevårdaren. Arvodena indexjusteras i enlighet med 6 § i lagen om stöd för närståendevård.
- Vid annan ledighet (ej lagstadgad) utbetalas arvode i proportion till antalet vårddagar.
- Under den lagstadgade ledigheten beslutar kommunen vilken vård- och serviceform som kan erbjudas den vårdbehövande. Servicen skall vara lämplig i förhållande till den vårdbehövandes vårdbehov och ålder. För den service som erbjuds under vårdarens lagstadgade ledighet kan en avgift om max 11,50 €/dygn debiteras den vårdbehövande.

Kompletterande social- och hälsovårdstjänster som stöd för närståendevårdaren

Exempel på service som vid behov kan ordnas för den vårdbehövande enligt ansökan och prövning är olika stödtjänster såsom mat- och badservice, färdtjänst, hemservice och dylikt. Ett komplement är också hemsjukvård och annan service via Ålands hälso- och sjukvård. Stödperson eller –familj, service via Ålands omsorgsförbund eller De utvecklingsstördas väl (DUV), kan också utgöra ett stöd för den vårdbehövande och närståendevårdaren. Socialhandledaren eller föreståndaren fungerar som stöd för närståendevårdaren.

Avgifter

För de kompletterande hälso- och socialtjänsterna utgår samma avgift som till övriga kommuninvånare. Under närståendevårdarens lagstadgade ledighet kan en avgift om max 11,50 €/dygn debiteras den vårdbehövande för den service kommunen erbjuder.

Indexskydd

Vårdarvodets storlek justeras kalendervis med en lönekoeficient som årligen fastställs för tillämpande av 7 b § i lagen om pension för arbetstagare (FFS 395/1961) se 6 § i lagen om stöd för närståendevård.

Kriterier för stöd för närståendevård

Samtliga kriterier inom en klass måste uppfyllas för att erhålla arvodet i kategorin. Stödet är indelat i tre olika kategorier beroende på vårdtyngd enligt följande:

Kategori 1: Vårdarvodet är 401,00 euro/månad

- Till denna kategori hör vårdtagare som dagligen behöver vård och omsorg, inte endast att uträtta ärenden
- Vårdtagaren klarar i regel natten utan vård
- Vårdtagaren klarar i regel dagen ensam och kan bo ensam
- Närståendevård kan vara ett alternativ till daglig hemvård
- Vårdaren kan vara i förvärvsarbete
- Avlösarservice utbetalas enligt 13,37 €/dygn

Kategori 2: Vårdarvodet är 568,00 euro/månad

- Till denna kategori hör vårdtagare som behöver regelbunden personlig vård och hjälp samt rätt mycket vård och omsorg för att reda sig i det dagliga livet
- Vårdtagaren behöver i allmänhet inte vård och omsorg nattetid, men vårdaren kan behöva vara i beredskap
- Vårdtagaren kan vistas en del av dagen ensam men kan inte bo ensam
- Alternativ till effektiviserat serviceboende eller personlig assistans
- Avlösarservice utbetalas enligt 18,93 €/dygn

Kategori 3: Vårdarvodet är 863,00 euro/månad

- Till denna kategori hör vårdtagaren som behöver *kontinuerlig hjälp och mycket vård och omsorg för att reda sig i det dagliga livet*
- Vårdtagaren behöver vård och omsorg dygnet runt, och vården är således mycket bindande och krävande.
- Vårdaren kan i regel inte förvärvsarbete.
- Alternativ till institutionsvård
- Avlösarservice utbetalas enligt 28,77 €/dygn

Om den vårdbehövande är ett barn/ungdom skall vården och omsorgen jämföras med jämnåriga barn när man bedömer hur bindande vården är. Kriterierna är inte bundna till diagnos.

Praktiska frågor

Rätt till ledighet

I vård- och serviceplanen ska överenskommas om närståendevårdarens rätt till ledighet och hur ledigheten skall ordnas. Fr.o.m. den 01.06.2016 berättigas alla närståendevårdare med avtal om närståendevård till minst två dygn ledig tid per kalendermånad. En närståendevårdare har rätt till

minst fem dygn ledig tid per månad, om han eller hon under månaden är bunden vid vården dygnet runt.

Utbetalning och beskattning

Den person som avtal uppgörs med ska inlämna skattekort till kommunen. Tjänsteman ansvarar för att uppgifterna kommer till löneutbetalaren.

Försäkring och pension

Kommunen tecknar en frivillig pensionsförsäkring för närståendevårdaren i enlighet med lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948). Närståendevården är pensionsberättigade. Kommunen följer bestämmelser som finns i lagen om kommunala pensioner (549/2003).

Referenser och vidare läsning

Landskapslag (1995:101) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård
http://old.regeringen.ax/.composer/upload/modules/lagar/m_socialvard_och_sysselsattning_2012.pdf

Lag om stöd för närståendevård (FFS 937/2005)
<http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2005/20050937>

Handbok för handikappservice (THL)

<https://www.thl.fi/fi/web/handbok-for-handikappservice/pa-svenska/startsidan/stod-till-ett-sjalvstandigt-liv/narstaendevard>

Kontaktuppgifter

Gemensamt socialkansli för Finström och Geta

Skolvägen 2

22 410 GODBY

Socialhandledare, telefon 018- 431 532 (vardagar kl. 9-10)

Föreståndare Rosengård, telefon 018-41 745